

SLOVENE

Štev. 272. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
(vhod čez dvoriska nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 28. novembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredne dni in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 v.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnina 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
V sprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Vse računa se računsko enostopna petljava (dolžina
78 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsna
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravnistiškega telefona štev. 188.

Enketa o „Slov. ljud. stranki“.

Poslal nam je svoje mnenje mož, ki de luje že dolgo časa na časnikaškem polju. Njegova zasluga v prvi vrsti je tudi n. pr. sadna razstava v Radovljici, za katero je mnogo deloval in žrtvoval.

6. Ivan Fajdiga.

Ako hočemo hišo zidati, prišimo pri temelju in ne pri strehi.

Temelj pa je naš gospodarski položaj. Zdi se, da je našega političnega prepira največ kriva naša gospodarska beda. To se sicer ne izraža v razpore neposredno, pač pa se ta motiv da s lahka zaslediti. Poglejmo v hiše, kjer v gmočnem oziru ni vse v najboljšem redu; večni prepiri in nesoglasja v najmanjših rečeh.

Zaradi tega se popolnoma strinjam z nazorom g. dr. V. Gregoriča, da bi se naj Slovenci našli na finančijem polju, na gospodarskem delu.

Tudi za nas Slovence je menda že prišel čas, da se osokolimo za velika finančijna podjetja. Poglejmo Nemce! V kratkih šestih zadnjih letih je naraslo število pruskih milijonarjev za 500! In Nemci so bili prvotno jako reven, ubožen narod. Kaj jih je dvignilo do današnjega blagostanja? Pegum in složnost v gospodarskih rečeh. V gospodarskem boju so Nemci enih misli, dasi imajo tudi onih svoje — klerikalce in liberalce. Zato napredujejo, zato — zapovedujejo že skoro celemu svetu.

Ako se mi združimo na gospodarskem delu, bo prav kmalu odpadlo tisto nesoglasje, ravsanje in kavsanje, ki nas smeši pred celim svetom. Lepi gmočni uspehi na vseh koncih in krajih bi nas sprijateljili in pobratili, da bi bilo veselje.

Pri tem delu pa ne smemo poznati ne zavisti, ne osebnosti in ne tistega votlega

napuha, ki smešno povzdiguje osebo nad osebo. Pred vsem naj poneha tisto lokalno magnatstvo, ki dostikrat visoko dviga popolnoma nezasluzne ljudi nad druge, ki so morda stokrat več vredni za blagor ljudstva. V nas naj pride več demokratičnega duha!

Ako ima eden izmed nas kako koristno misel, oprimo se je in privedimo jo do uspeha. V tem je časti in masti dovolj za vse! V takih slučajih se da vedno najti način za odstranitev neljube vnanjosti, ne da bi se pri tem osebno žalilo zares delavne ljudi. To je slabo vplivalo na vse strani. — Zlasti mi Slovenci ne smemo biti izbirčni v osebah, ker se neredkokrat pripeti, da ima socialno „niže stoječi“ boljše ideje nego pa takozvani „zastopnik boljše družbe“ in ko imamo v tej dobi splošne narodne otroposti le preobilo dokazov, da je takozvana inteligenca postala nesposobna za pravo narodno delo.

In zdaj še nekaj.

Za izboljšanje medsebojnih političnih odnosov treba odločno izboljšati družbo.

Socialno izkvarjena družba ne more tvoriti krepke narodne mase.

K medsebojni iskvarjenosti pa največ pripomoremo sami. Najboljši človek mnogokrat postane malopriden po brezobzirnosti drugih. Bodimo medsebojno prizanesljivi in motrimo javne in zasebne stvari s stališča srca in razuma.

Pred vsem pa odstranimo iz družbe ali zatrimo v istej obrekovalce popoklice, katerih je temveč v vsakem kraju, čimbolj so napete naše politične razmere. Eni stranki je oseba iz druge stranke največja grešnica, dočim se šestokrat ne vidi — bruna v očesu svoje stranke.

Ali treba navajati zgledov, ko jih je povzodi dovolj?

To vse silno kvari slovensko družbo in

nas oddaljuje od lepega cilja sloge, bratstva in narodnega blagostanja.

Zaradi tega bi nasvetoval, da se ustanovi čim prej nekaki krajevni senati, katerih naloga bo, imeti pod kontrolo javne in zasebne odnose in katerih skrb bo morala biti, da se vsaki kraj njihovega področja odlikuje po družabni popolnosti in narodnem ter gospodarskem napredku.

Ti senati bi morali tudi strogo paziti na vpliv, ki ga šestokrat izvaja na slovenske razmere v kraju bivajoči političen nasprotnik in ki s skritim rovanjem šestokrat povzroči homatije, o katerih viru domačini niti ne slutijo.

Ti senati bi morali nadzorovati narodno nezanesljive ljudi, pred vsem pa paziti, da javno časopisje ne kvari ugleda prebivalstva in ako se list do tega spozabi, da se ga sploh bojkotuje na celi črti.

Sede, ako izboljšamo slovensko družbo na viru in ako v temelju izboljšamo svoj gmočni položaj, šele tedaj postane slovenski narod močna in edina politična stranka, vredna da jo vpoštevava svet, — ki pa potem tudi ne bo več stranka, marveč kompaktna narodna masa, vredna da — živi!

V Radovljici, 17. nov. 1904.

Ivan Fajdiga.

Krvavi izgredi na budimpeštanskem vseučilišču.

Zmaga železne roke Tiszove proti obstrukciji razburja ogrsko politično javnost. A nikakor ni gotovo, če bo Tisza tudi žel sadove svoje zmage. Poražena opozicija se združuje in vsak dan narašča število njenih privrženecv. Vojsko Tiszovih nasprotnikov vodi grof Apponyi. A tudi iz tabora sedanjega ogrskega ministrskega predsednika uhajajo beguni v opozicionalno armado. Ako se ne bo do zopetnega zasedanja ogrske zbor-

nice pomirilo razburjenje, smemo pričakovati dalekosežnih izprememb v ogrski politiki.

Tudi na razmere v totranski državni polovici dogodki na Ogrskem najbrže ne bodo ostali brez posledic, zlasti če bo Tisza dosegel trajen uspeh. Budimpeštanski list „A Map“ objavlja razgovor svojega sotrudnika s poljskim poslancem Abrahamowiczem. Po njegovem mnenju je Tisza dal tudi avstrijski zbornici zgled, kako ozdraviti naš parlament. Po Abrahamowiczem mnenju bi morala tudi avstrijska zbornica začasnopremeniti poslovnik, kar naj bi veljalo toliko časa, da odobri nov poslovnik.

A v ospredju zadnjih dogodkov na Ogrskem so izgredi na budimpeštanskem vseučilišču. Opoziciji se je posrečilo razburiti vseučiliško mladino. V petek zvečer so zahtevali visokošolci na shodu, naj bodo zopet odprta vsa vseučiliška vrata, katera je zapovedal zapreti akademski senat. V soboto popoldne je posebno odposlaništvo visokošolcev naznanilo rektorju Danku ta sklep. Rektor je rekel, da ne more na svojo odgovornost izpremeniti senatovega sklepa, a obljubil takoj predložiti zadevo akademskemu senatu v posvetovanje. S tem odgovorom pa dijaki niso bili zadovoljni. Na vseučiliških hodnikih so se jeli zbirati visokošolci. Neprestano so prepevali Košutovo himno in so tako preprečili predavanja kakor tudi promocije.

Pred dvema letoma je bil ob nemirih izdan odlok, da policija tudi v vseučiliških prostorih ob izgredih skrbi za red. Policija je izvedela, da nameravajo visokošolci opoldne s silo odpreti velika vrata in potem skupno korakati na tehniko, da tudi tam preprečijo predavanja in pridobijo slušatelje za nadaljne izgrede.

Vsled tega je policija pod vodstvom mestnega glavarja Jesenskega zastražila vseučilišče. Ko so dijaki zapazili policijo, so pričeli z oken in s hodnikov metati na policijo črnilnike, premog in sadje. Kos premoga je zadel mestnega glavarja in tudi več policistov, ki so bili ranjeni. Pitali so čuvaje miru z raznimi psovkami in zlasti, da so policaji krvniški hlapci. Jesenski je na to zapovedal 80. policistom vdreti v vseučiliško poslopje, sam se je pa podal k rektorju, da

LISTEK.

Slovenska naselbina v Galiciji.

Nekoč sem se peljal na progi Strij-Lavodno proti Karpatom. V rusinski vasi Tuhli, že ne daleč od ogrske meje in visoko v Karpatih, sem izstopil ter obiskal ondodnega župnika Davidjaka, enega izmed načelnikov staroruske stranke in izobraženega moža. Med pogovorom mu na vprašanje njegove povem, da sem s Kranjskega. Nato mi on pove, da živi visoko gori v gorah nekaj drvarjev, katerim pravijo Nemci »Krainger«, Rusini pa »Grani«. Govore neki jezik, ki je rusinskemu zelo podoben, a vendar tudi toliko različen, da se začetkom težko razumejo.

Jaz ga dalje vprašam, kakšni ljudje so to, in on mi jih opiše: »Pjut i bjut sja«, pijejo in bijejo se.

Iz vsega njegovega pripovedovanja mi je postalo verjetno, da so ti »Grani« Slovenci, Kranjci, in meni se je takoj vzbudila želja, obiskati jih v njihovih pralesih.

Toda za takrat mi je bila želja neizvršljiva, ker sem se moral vrniti še istega večera.

Nekaj mesecev pozneje sem povabil nekoč nekoga svojega prijatelja Slovenca iz Lvova in odpraviva se v Karpatе iskat »Granov«. Izstopiva v vasi Sinjevodzko na podnožju Karpatov. Sinjevodzko je miniaturna Ljubljana. Vas leži na podnožju griča, na katerem pa stoji namestu gradu stara cerkva s pokopališčem. Okrog vasi se razprostira razleglo, nekoliko močvirno polje in pred njo se stekata dva potoka in tvorita reko Strij. V daljavi jo obdajajo v polkrogu Karpati, katerih poslednji odlomki se spuščajo skoraj do vasi. V Sinjevodzku sem bil že dobro znan, izstopiva torej in greva v hišo ruskega župnika, mojega dobrega znanca. Pri njem najdeva ravno vaškega župana, visokega, krepkega Bojka. Sinjevodzko je namreč središče maloruskega plemena Bojkov. Bojki prebivajo v sredini vzhodnih Karpatov na galicijski strani. Na vzhodu od njih stanujejo Huculi, na zahodu pa Lemki.

Bojko je pri Rusinih, kar Ribničan med Slovenci. Sicer imajo Rusini razmeroma malo smisla in nagnjenja do kupčije, toda Bojko je v tem izjema. Vsak Bojko je rojen

kupec in polovico leta ostanejo samo otroci in ženske v vasi, moški so pa vsi po kupčiji. Kupčujejo največ s sadjem, katero kupujejo na Ogrskem in prodajajo po Galiciji in drugod. Navaden gospodar si prisluži na ta način na leto vsaj 400 do 600 kron, kar zadostuje, da izhaja s svojo družino.

Ko prideva v Sinjevodzko, so bili Bojki doma in domači župan, na katerega sva slučajno zadela, nama pove, da je njegov sosed Gran. Seveda redeva takoj, naj nama pokaže hišo svojega soseda. Na pragu naju sreča pristna Rusinka v narodni noši, v rdeče našiti jopici in zrajci z mnogim rusinskim lišpom, kateremu pravijo »namistje«, po prsih in okoli vratu.

»Ali stanuje tukaj Gran?«

»Da, moj mož je Gran.«

»Ali je doma?«

»Ne, včeraj je šel v gozd, pride za dva tedna.«

»Odkod pa je vaš mož?«

»Z Granskega.«

»Kakšen jezik pa govori?«

»Granski.«

»Kako pa vi govorite z njim?«

»Malo po rusko in malo po gransko.«

»Ali znate tudi vi gransko?«

»Nekoliko sem se naučila od moža.«

Nato prične moj tovariš govoriti z njo po slovensko, a zavijal je nekoliko po goranjako.

»Da, to je granski jezik,« pravi ona, »nekoliko drugačen, kakor ga govori moj mož. Veste, granskih krajev je več,« prične nama pojasnjevati, »in moj mož je z granskega kraja, kateremu se pravi Trst.«

»Ali ima mož kakšno gransko knjigo?« vprašam jaz dalje.

»Nekaj jih ima,« odgovori ona, »skoči v hišo in prines iz nje neki slovensko-nemški besednjak.«

Torej ri bilo dvoma, da stanuje tukaj Slovenec, toda z njim govoriti je bilo nemogoče.

Nato sva hotela napraviti izlet na goro Parasko in mimogrede, ako mogoče, poiskati in obiskati Grane. V Sinjevodzku ima neki žid velikansko parno žago. Za prevažanje lesa iz karpatskih gor si je napravil majhno parno železnico. Stirikrat na dan gre vlak v goro in pripelje na številnih vozovih hlode na žago. Dasi ravno železnica ne prevažala ljudi, je vendar žid iz prijaznosti pripel za naju majhen cesebi voz na vlak in držali smo v gore. Ko se je želez-

mu poroča o svoji odredbi. Ko je prišla policija v vseučiliške prostore, so dijaki zapustili dvorane. Policija je zasedla I. in II. nadstropje, a v III. nadstropju ni šlo gladko. Dijaki so klicali policistom: „Vun z vami, ničvredni rabeljski hlapi!“ in policijskega nadzornika Lakega je neki dijak oklofutal. Laky je nato zapovedal policistom potegniti sablje. Policisti so jeli z golimi sabljami udrihati po dijakih, med katerimi je bilo tudi mnogo nedijakov, ki so bili navzoči pri promocijah. Profesor bogoslovja dr. Kis je prosil policijo, naj zapusti vseučilišče, a razburjenje je bilo tako, da bi policija pri najboljši volji ne bila mogla več zapustiti vseučilišča. Malo je manjkalo, da niso dijaki oklofutali tudi mestnega glavarja Jesenskega, ki je govoril z rektorjem. V spopadu med dijaki in policijo je bilo mnogo nedolžnih oseb ranjenih, dasi trdi policija, da so bile ranjene le tri osebe.

Na rektorjevo željo je korčno policija zapustila vseučilišče. Ranjence so obvezali uslužbenci „Prostovoljnega rešilnega društva“. Ko je zapustila policija vseučilišče, je dal rektor odpreti glavni vhod. Nakar so tudi dijaki zapustili vseučilišče. Policija je zaprla štiri dijake. Vseučiliški senat je sklenil začasno prenehati s predavanji in za nedoločen čas zatvoriti vseučilišče. Senat bo tudi proti vsem visokošolcem, ki so se udeležili demonstracije, uvedel disciplinarno preiskavo. Poizkušal bo izvedeti imena onih 30 visokošolcev, ki so tvorili dijaški odbor za vodstvo demonstracije. Namerava jih izključiti. Protestiral je nadalje, ker je policija vdrla na avtonomno vseučilišče.

V soboto zvečer je imelo 600 visokošolcev shod. Protestirali so proti rektorjevemu odloku in pa, ker je policija vdrla na vseučilišče. Ob 9. zvečer so imeli dijaki zopet shod, na katerem so bili tudi opozicijski poslanci.

Rusko-japonska vojska.

Japonci še nimajo nobene glavne portarturske utrdbe.

Ni prikratk, ko se od japonske strani poroča, da so spredaje zgradbe in jarki utrdbe Erlunšan zavzeti. To poročilo so angleški listi raztrabili v svet 25. t. m. Iz Tokia se poroča, da ondi „pričakujejo“ zavzetja utrdbe Erlunšan in Suasuan v najkrajšem času. Pred meseci smo že rekli, da nobena trdnjava ni nezavzeta in tako se bo tudi Port Artur držal toliko časa, dokler bodo njegovi brambovci imeli kaj streliva in hrane, ni pa izključeno, da sploh ne pade, če baltiško brodovje res izpolni svojo nalogo. Toda če trdajava tudi sedaj pade, svojo nalogo je že znatno izpolnila. Deset mesecev je sadrževala sovražnika in zadala mu veliko izgub. Okolu 70.000 Japoncev, ki oblegajo Port Artur, bi že davno lahko odločili japonsko zmago v Mandžuriji in japonsko brodovje, ki je bilo navezano na Port Artur, bi se lahko Vladivostoku silno škodovalo ali ga pa že premagalo. Slava, katero so vrli branilci Port Arturja priborili si skoro v enem letu, pa ne bo zmanjšana, če bi tudi res prišlo poročilo o kakem znatnem japonskem napredku pred Port Arturjem, o čemur pa opravičeno dvomimo.

„Morning Post“ je 26. t. m. presenčila svet z „novico“, da so ruski topovi vsilili streljanje, ker posadki valed eksplozij manjka streliva. V Tokiu, da so mnemja,

da pride vsak čas od Port Arturja veljavna vest.

Angleški listi bi silno radi videli, da bi Steselj kapituliral, zato pišejo, da je že „uvidel“, da je še dalje se upirati brezsmiselno in bi bil on „pripravljen“ kapitulirati, le general Smirnov, poveljnik Ljotešana je tako trdovraten, da hoče vzdržati do zadnje kaplje krvi.

General Kuropatkin je 26. t. m. brzojavil v Petrograd, da je od Steslja dobil brzojavko, kako so Japonci dne 21. t. m. podvzeli zopet naskok na Port Artur a da so bili popolnoma odbiti.

Iz te brzojavke sledi, da Japonci še ne bene glavne portarturske utrdbe nimajo v rokah.

Nov japonski napad na Port Artur.

Iz Tokia poroča „Lokalanzeiger“ dne 26. t. m.: Po danes došlem poročilu, Japonci pred Port Arturjem napredujejo. Zasedajo izvrstne pozicije na bazi pred vzhodnimi kirkvanskimi griči. Sedaj napadajo jake pred utrdbo Sundžu, vse je pripravljeno, da se dosežejo 36 črvljev visoki obkopi pred utrdbo. Obični topovi, ki so postavljeni zadaj, obstreljujejo zgornji del utrdbe.

Iz Tokia poroča Reuterjev urad dne 27. t. m.: Sinoči se je vršil splošni napad na Port Artur. Generala Nakamura in Saito sta vodila k napadu na ruske utrdbe četo, posebno izurjene v borenju. Razvil se je krvav boj, mož proti možu. Vapeh še ni znan.

Truplo Kurokijevo?

Berolin, 26. novembra. „Lokalanzeiger“ poroča iz Mukdena, da so Kitajci obvestili glavni ruski stan, da je truplo Kurokijevo dospelo v Inkav.

Baltiška eskadra.

Suec, 26. novembra. Devet ruskih transportnih ladij je ostalo ponoči pri vojnih ladjah v Grenkih jezerih, ker se je večnjo ob električni razsvetljavi v zadnjem hipu opustilo kakor prenevarno.

Suec, 26. novembra. Danes opoldne je dospela semkaj vsa ruska eskadra ter se je usidrala v pristanišču.

Suec, 27. t. m. Rusko brodovje je odplulo, spremljano od egiptovskih obrežnih križark. Jahta „Emerald“ je dobila dovoljenje, da sme pluti naprej. Njen cilj ni znan.

Položaj v Mandžuriji.

Ruski brzojavni urad poroča iz Mukdena dne 25. t. m.: Na celi fronti se prasko nadaljujejo. Japonci, močni en eskadron ter nekaj kompanij so prekoračili most pri Ljaosiru, a so bili z velikimi izgubami prisiljeni, se umakniti v noči od 23. t. m. Reka Hun in Tajci sta zamrznjeni. Plitvina reke Ljao onemogočuje dovažanje živil in Inkava. Pomanjkanje železniških vozov pa otežkuje dovažanje streliva in odvažanje ranjencev v Ljaosiran in Daljni.

„Rusi“ poroča, da so imele tri stotnije obmejne straže dne 23. t. m. pri postaji Kajuan zmagonosen boj z 1500 Hunhuzi, ki so imeli 6 topov in katerim so bili na čelu japonski častniki. Hunhuzi so izgubili 200 mož.

Brzojavka generala Kuropatkina od dne 25. t. m. poroča: Včeraj sta vedno namerjali nasproti si stoječi armadi ožen svojih topov in pušk na utrdbeni dela nasprotnika ter posamezne oddelke. — O dogodkih v noči na 25. t. m. ali danes nisem dobil poročil.

Med tem me je došel tovariš in jaz se poslovim od starega Hucula, ter hitiva v dolino. Vše sem obupal, da bi našel kakšnega Grana.

V dolini sva nekoliko časa morala čakati na vlak in med tem sva se sprehajala ob reki in slučajno razdelila, da sva bila vsak na enem bregu.

»Pridi semkaj, zaklišem jaz čez reko, vlak bo takoj prišel, da ga ne zamudiš.«

»Ni potreba hiteti, časa je še dovolj!« odgovori nepričakovano slovenski glas visoko nad reko v lesu.

»Kdo si pa ti?« zavpije moj tovariš.

»Jaz sem ljubljanska srajca!« odgovori on.

»Ali ti je všeč tukaj?«

»Ne, pri nas v Šiški je lepše.«

»Zakaj si pa semkaj prišel?«

»Ker se tukaj več zasluži.«

Tako smo se nekaj časa razgovarjali trije Slovenci, ki so se tako nepričakovano sošli daleč proč od domovine v vzhodnih Karpatih. Toda vlak se bliža, moramo pretrgati razgovor in stopiti v voz.

Kako daleč se spusti slovenski delavec, da služi milijone poljskemu židu in sebe preživi! Ld.

Ruski brzojavni urad poroča iz Mukdena od 26. t. m.: Poizkusi Japoncev, spraviti dne 24. t. m. nekaj topov na grič Huantaj, so bili odbiti. Ruski prestovoljni lovci so zasedli gozd Hausan, ne daleč od Putlovega griča.

Na vzhodnem krilu ruskem je bil konjeniški boj, ki se je končal za Ruse ugodno.

Posebni dopisnik „Ruskega brzojavnega urada“ poroča iz Mukdena dne 27. t. m.: Včeraj je bil odbit peti napad japonske brigade na Cinhenčen. Topniški boj še traja. Oddelek generala Rennenkampfa je izgubil 26. t. m. 9 mrtvih in 57 ranjenih. Japonski poizkus, obiti naše levo krilo, se je ponesrečil. Ker ne morejo Japonci doseči nobene zmage, oslabljuje to njihovo energijo. Ujetniki, ki se jim je v šali reklo, naj se vrnejo k svojem, so dejali, da se jim pri Rusih boljše godi.

Neka privatna brzojavka sporoča, da je napadel oddelek desnega ruskega krila dne 23. ponoči japonske pozicije ob Čanlinpavu ter zavzel dvoje poslopij, ki so popolnoma zgorela. Izgube Japoncev so velike. Rusi so izgubili 20 mrtvih in ranjenih.

Kitajci v japonski vojski.

»Petersburgskij Listok« prinaša iz Harbina sledeče poročilo: »General Okasimo in polkovnik Sibato sta ustanovila v vasi Selintin, 85 km. od postaje Simintin, urad za nabiranje Kitajcev za japonsko armado. Proklamacija, v kateri se Kitajci pozivljejo, naj se pridružijo Japoncem v boju zoper Evropejce, so raztrosili v več tisoč eksemplarih. Proklamacija pravi, da imajo Kitajci isto vero in skoro isti jezik kot Japonci. Takoj se je oglasilo 7000 Kitajcev, ki so dobili japonske uniforme. Pozneje se je to število vsled nekega nesporazumljenja skrdilo na tisoč. Vsak kitajski prostovoljec dobiva na mesec 40 diaov. »Prostovoljno milico«, pošiljajo preko Inkava k armadi, kjer jo uvrste v malih oddelkih med japonske stotnije.

Mukdenski dopisnik »Novega Vremena« toži, da je pomanjkanje stanovanj v Mukdenu vedno večje. Tu so nastanjeni vsi vojski, upravni in zdravstveni uradi. Tudi kitajsko prebivalstvo tišči v mesto, kjer stane ena mala soba sedaj na dan 3 in pol rublja, med tem, ko je bilo poprej dobiti za par sto rubljev celo zemljišče z mnogimi poslopji v najem za celo leto.

Nemirovič Danšenko dolži kitajskega guvernerja v Mukdenu, da je na tihem sporazumljen s Japonci, ter trdi, da kitajski vojski brez ugovora svojih višjih prestopajo v japonsko armado. Japonske čete iz Formoze se dčšie na bojišče; na otoku jih nadomeščajoužno-kitajske čete.

Japonske ladje odšle — v popravilo.

Ruski brzojavni urad poroča iz Mukdena: Nekatero japonske ladje, ki so blokirale Port Artur, so odšle v Sascho, da jih tam popravijo. Iz Japonskega prihajajo vedno nove čete pred Port Artur. Japonci so zasedli Huangseusan, da si zavarujejo preskrbovanje.

Ruski podmorski čolni.

V neki njujorski pravdi se je dognalo, da je Rusija kupila od neke ameriške tvrdke več podmorskih čolnov tipa »Holland« ter pravico, da naredi na Ruskem 6 podmorskih čolnov istega tipa.

Steselj je zdrav!

Peterburg, 26. nov. Londonški listi so si izmislili vest, da je bil Steselj ranjen in da je umrl, zato, da bi potlačili s tem poročilo o Kurokijevi smrti. General Steselj je brzojavil carju dne 24. t. m. in v tej brzojavki niš ne omenja, da je bil kaj ranjen.

Aleksejev.

Iz Peterburga poročajo 27. t. m., da so včeraj razglasili reskript, ki hvali Aleksejeve zasluge, ki si jih je stekel kot vrhovni poveljnik, ter mu podeljuje Jurjevi red tretjega razreda.

Baltiško brodovje.

Del baltiškega brodovja plove sedaj proti rtu „Dobre nade“, drugi del je prispel v Port Said, odkjer pojde skozi Sueški kanal v Indijski ocean. Ker se bo s prihodom baltiškega brodovja v japonske vode premenil ves položaj vojne in ker bi Japonci s pomočjo Angležev gotovo že prej radi poškodovali ruske ladje, moramo z največje nestrpnostjo pričakovati, če bo moglo to brodovje srečno preplavati ta prekop, to pa toliko bolj, ker so Angleži že prej delali Rusom ovire v tem prekopu.

Ker pa pomenja izguba pomorske bitke za Japence splošen poraz vse japonske vojske, oglejmo si ladje ene in druge stranke. Japonska je imela šest oklopnice, ko je pričela vojno; od teh so se pogreznile tri, a druge so bile več ali manj poškodovane. »Mikasa« je izgubila 14 častnikov in 197 mož, znamenje, da je bila zelo pokvarjena. Sam Togo si je rešil življenje, takorekoč le po nekem čudežu. Samo ena oklopnica je sedaj brez vsake poškodbe, a njej nasproti postavijo sedaj Rusi štiri najmodernejše konstrukcije. Res je, da imajo Japonci več križark in torpednjač, a vprašanje na-

staja, če bodo mogle v sedanjih zimskih časih kljubovati morskim viharjem. A pozabiti se pri tem ne sme, da so bile tri japonske križarke močno poškodovane v bitki z vladivostoško eskadro. Neka druga križarka se je potopila, ker je zadela ob neko drugo; peta križarka bila je zadeta od ruskih granat, tako tudi neka šesta. Rusi pa jim postavijo nasproti 13 ladij, ki so skoro vse križarke moderne konstrukcije, a imajo nadalje na razpolago še sedem ladij v Port Arturju, od katerih sta dve močno poškodovani. Res je, da Rusija nima na razpolago ladij brez oklopa, kar pa gotovo ne bo imelo velikega pomena v bližnji pomorski bitki.

Kakor razvidno, so se židje prezgodaj veselili nad porazom ruskega brodovja, ker v prihodnji pomorski bitki bo imela Japonska 14 ladij z oklopi, Rusija pa 24. Naravno, da bi bilo za Rusijo najugodnejše, ko bi mogla združiti vse tri eskadre, ko bi se Port Artur držal do januarja, oziroma, da bo zamogla takrat ruska eskadra v Port Arturju zapustiti to luko. Izključeno torej ni še nikakor, da bi Rusi ne mogli premagati japonskega brodovja.

Slovenci na Dunaju.

Slovensko katoliško izobraž. društvo »Straža« na Dunaju je izvolilo na svojem I. rednem obnem zboru dne 20. novembra t. l. sledeči odbor:

Predsednik: Dr. Pavel Valjavec, odvetniški kandidat, V/2. Matzleinsdorferstrasse 76, IV/30.

Podpredsednik: Ivan Prevalnig, c. kr. železniški uradnik, XV/1. Kohlenhofgasse 4, III/23.

Tajnik: Ivan Kvas, VI/2. Gumpendorferstrasse 104, II/16.

Tajnikov namestnik: Ivan Brodnik, III/2. Gartnergasse 9, 4.

Blagajnik: Jožef Kralj, XII/2. Eichenstrasse 23, II/8.

Blagajnikov namestnik: František Dolšina, VII/2. Lerchenfelderstrasse 9, II/1. 14.

Knjižničar: František Rebal, VII/3. Lerchenfelderstrasse 115, I/6.

Iz poročila blagajnikovega smo izvedeli, da ima društvo imetja 170 K 10 h., od teh v hranilnici naloženih 161 K 47 h.

Za pregledovavca računov sta bila izvoljena g. Ignaci Umek, XII/3. Rotmayrgasse 19, 2. in František Papež, XII/2. Eichenstrasse 22, 3.

Društvo ima doslej šele 27 knjig. Občni zbor pa je sklenil, da si »Straža« najame, čim preje mogoče, lastno stanovanje, kjer naj bi se uredila društvena knjižnica, kjer bi se vršile pevske vaje, predavanja in poučevanje članov. S tem je storila »Straža« na Dunaju za rojake v cesarskem mestu jako važen korak naprej. Da bi se le ta sklep mogel izvršiti v celem obsegu! — Članarina se je določila na leto 2 kroni, a imovitijim se priporoča, da prispevajo k članarini še s kakim prostovoljnim darilom. — Za leto 1905 je doslej pristopilo k »Straži« 15 novih članov, stari ji ostanejo zvesti.

Posebno veliko navdušenje med »Stražani« je vzbudil obisk državnega poslanca gospoda Josipa Pogačnika, ki je kot »najmlajši redni član« društva »Straže« izpregovoril navzočim nekaj bodrilnih besedi, katerim je sledilo živahno odobravanje! Gospodu poslancu izrekamo presrečno zahvalo! — »Straža« namerava prirediti 11. decembra »Miklavčev večer«. — Po občenem zboru je zapel vrlo dobro združeni zbor »Straže« in »Danice« nekaj v srcé segajočih slovenskih pesni pod izbornim vodstvom gospoda filozofa Marka Bajuka.

K sklepu imamo še omeniti, da je doslej sedež društva »Straže« v XV. okraju, Kohlenhofgasse 4, III/23.

Na delo krščansko!

Občinske volitve v Črnem vrhu nad Idrijo.

Priprave za občinske volitve so se vlekly več, kakor pol leta, ker je bilo treba vedno imenik volivcev popravljati. Med tem se je seveda agitiral na obeh straneh, a nasilnost liberalcev pri agitaciji je presegala že vse meje. Kar po pet se jih je pridrvilo v kako hišo, posebno k vdovam, da bi vjeli kako pooblastilo. Tuintam so bili tako vsiljivi, da so jih morali poditi iz hiše. Temu se obetal vse mogoče ugodnosti, drugemu grozili, da mu ne bodo oprostili sina od vojakov, tretjemu so obljubljali, da mu bodo dali dovoljenje beračiti itd. Na dan volitve, pretečeno sredo, so nadležni liberalni agitatorji lovili volivce po hišah in cestah, peš in z vozi ter jih vlačili v županovo kuhinjo, da bi jih pri pijaci pregovorili, naj volijo z njimi.

Zato je bil tudi volivni boj tako viharen, da takega še ni bilo v Črnem vrhu. Volitev je trajala z malimi presledki od 7. ure zjutraj do 10. ure zvečer. Za mir je skrbela na šest mož pomnožena žendarmarija. V volivni komisiji so imeli, kar je samo ob sebi umevno, liberalci večino, zato so zavrgli vsak naš glas, ako so imeli le naj-

nica ustavila, sva izstopila in šla dalje peš. Ko vprašava po Granih, nama odgovore, da drvarijo na neki gori, tako daleč, da je nama bilo nemogoče istega dne priti do njih. Ker pa nisem imel časa več kot eden dan, sem že mislil, da se mi ne bo posrečilo najti kacega Grana.

Ko se vračava s Paraške, se jaz nekoliko zablodim in v nekem jarku najdem dva Hucula. Starejši je stal oprt na svojo umetno opisano sekiro, od katere se pravi Hucul nikdar ne loči, pri vodi, ki mu je žuborela ob nogah. Oba sta izgledala divje, da bi se pri nas celajvas skrila pred njima, a sta bila, kakor sploh Huculi, srčno dobri duši. Približam se starejšemu ter ga poprosim vode. On me uljudno pozdravi in z največjo prijaznostjo postreže, za kar je dobil takoj desetico. Nato pričnem z njim razgovor in napeljujem besedo na Grane. — Slednjič mi pove: Tamo-le, na tej gori drvarijo neki ljudje, katerim pravijo Grani.«

»Kakšni ljudje pa so to?« vprašam jaz.

»Dobri ljudje, pošteni ljudje«, odgovori Hucul, »samo pri miru jih je treba pustiti.«

»Zakaj pa?«

»Zato, ker bi ga nabili.«

manjši povod. Nekateri volivci so bili prejšnje dni klicani k sodišču samo kot pričar radi nekega nemira; komisija jim je pa vzela pravico glasovanja „zaradi težke telesne poškodbe“. Glavnega agitatorja so dvakrat poklicali iz Gorenje Avstrijskega, kjer se je mudil pri delu.

In vendar vse te liberalcem ni nič pomagalo. Njihov poraz je bil tak, da nikdar niso takega pričakovali, zato so bili nekateri proti koncu popolnoma besni. Razmerje glasov naj pojasnijo številke.

V petih podobnih so izvoljeni možje katoliško-narodne stranke. Dobili so skupno 119 glasov, nasprotni pa skupno 44 glasov. Le v eni podobini je zmagal nasprotni kandidat z večino 2 glasov. Vsak razred je volil po tri odbornike in tu se dobili v tretjem razredu možje katoliško-narodne stranke 101, 103 in 104 glasov, nasprotni pa 34, 36 in 37 glasov. V drugem razredu imajo naši 23, 24 in 24 glasov, nasprotni 9, 10 in 12 glasov. Samo v prvem razredu so prodrli liberalci, in še tu le s pomočjo častnih občanov, ki se jih izvolili šele med pripravo na volitev.

Dobili so 9, 9 in 10 glasov, naši pa 7, 7 in 7 glasov. V odboru je torej naših 11, liberalni 4 in to jih je spravilo popolnoma iz uma. Kako bi jih tudi ne? Trdno so bili prepričani, da zmagajo. Omišlili so si že nastave, nabili topice in pripravili boben, da bi kar najglasneje razglasili svojo zmago. Vse je bilo lepo urejeno, a zmago je vihar razdejel. O ti preklicana smola.

Zdaj se tolažijo s tem, da bodo volitve ovržene. Zakaj pa? Saj so bili v komisiji razna enega sami modri liberalci, ali niso pravilno delali? Na naši strani ni vzroka za ovrženje. Pa saj se poznamo. Poglavitni in edini vzrok je za liberalce nepovoljen izid. Naj le poizkusijo drugič svojo srečo, mi jim povemo že danes, da se jim v tem slučaju ne bo dosti boljše godilo, verjetno je, da celo slabše. — Ta volitev jih je pokazala v pravi luči. Preje so se radi hlinili in delali lepe, a zdaj so nastopili s raničevanja vredno podlostjo. Stari možje so priznali, da take razdivjanosti in aurovosti, kakor so jo liberalci pokazali ta dan, še nikdar niso slišali. V prihodnje si bo vsakdo še bolj premislil, predno bo volil s takimi ljudmi. To je olika, naprednost in inteligenca, da bi se je moral sramovati vsak, ki se ti stranki prišteva. — Zato so pa možje katol. nar. stranke takoj sklenili, da se v slučaju zopetne volitve udeležijo v še obilnejšem številu, ker ne bodo trpeti, da bi jim gospodovala ona stranka, ki je v veliki manjšini in ki je poštene Crno vršce s raznimi nelepimi škandali pripravila v sramoto pred široko javnostjo.

Položaj v drž. zboru.

„Konser. Correspondenz“ poroča, da je v mladočeskem klubu velika večina za nadaljevanje obstrukcije. Čehi hočejo baje obstruirati vse vladne predloge, tudi predlogo o podporah po umah oškodovanih.

Sestanek načelnikov državnoborskih klubov se bo pečal najprej z vprašanjem, kdaj bi prišel na dnevi red dr. Eričev predlog o vseučilišču v Inomestu in kdaj vladna predloga o vseučilišču v Roveretu.

Posledice inomoških dogodkov.

V zaporu je še 40 italijanskih visokošolcev, a izpustili jih bodo v kratkem. Iz inomoškega zapora izpušeni urednik socialističnega lista „Popolo“, dr. Battisti, je bil v Tridentu na kolodvoru slovesno sprejet.

Košut o položaju.

„Budapest“ pričbuje Košutov članek o zadnjem Tiszovem činu. Košut prerokuje Tiszi, da bo odpr zaradi zadnjega njegovega nastopa vedno večji. Košut nato pravi, da je obstrukcija branila domovino in mažarski jezik. Obstrukcija so vodili zgolj politični nagibi, ki kljub vsem napadom pač niso bili tako slaba, da bi se moral izpremeniti ustavno zajamčeni zborniški poslovnik. Košut konča, da za posledice ni odgovorna opozicija, marveč vlada.

Tiszov banketni govor.

V soboto zvečer je bil Tisza na banketu liberalnega kluba za notranje mesto Budimpešto, ki je bil prirejen na čast ključu bojemu predsedniku dr. Kautzu. Na banketu je bilo 250 oseb, med njimi tudi več ministrov in dostojanstvenikov. Dr. Kautz je v dolgem govoru tožil, da opozicija poizkuša dokazati večini, da ni dovolj naroda. Slišal je, ko je še nekoliko pogrjal opozicijo, lelečno Tiszovo roko. Ta je napovedal odločeno boj opoziciji, katero so preje vsi državni negovali. Tisza je nato odgovarjal v daljšem govoru. Rekel je, da se popolnoma strinja s Andrassyjem, da se mora onemogočiti tehnična obstrukcija, a ščititi govorniška svoboda. Tega načela se hoče vedno držati. Omenil je tudi Szella, ki je trdil, da se ne smeta zastaviti pravica in zakon. Dve stvari sta bili pri postritvi poslovnika merodajni: ali se spremeni poslovnik ali pa se naj gleda mirno, kako bo tehnična obstrukcija uničila narod. Izjavi, da je fan-

tičen, kadar vidi, da se igra z narodovimi institucijami. Končno je rekel, da ostane trden, ne glede na to, kar se še zgodi z njim. Boj hoče s fanatizmom poštenega Mažara izvajevati.

Boj za parlamentarizem

je naslov približno 110 strani obsegaajoče knjižice, katero so izdali budimpeštanski „Atenejski“ in jo bodo v 150.000 eksemplarih razširili po Ogrskem. Knjižica obsega Tiszove izjave in govore o izpremembi poslovnika.

Pruska Šlezija.

Predsednik šleskega poljskega volivnega odbora Pedzialek, župnik v B. Gušviesh, je te dni odločil svoje meš. Dozdaj je pod tem imenom vodil vse poljsko politiko v pruski Šleziji. Ime duhovstva mu je stal na strani župnik v Ligoti Skowronski. Poljaki silno obhajujejo njegov odstop. Šleski poljski listi pa s smi priznavajo, da mu ni bilo več mogoče zdržati. Napopisani boj, ki so ga proti njemu vodili vlada, kardinal Kopp in Nemci mu je podrl zdravje. Vrh tega so še Poljaki needini med seboj. Na mestu njega bo treba izbrati kakkega laika.

Stroški zaradi vstaje Hererov.

Zaradi vstaje Hererov je imela Nemčija, kakor poroča „Nordd. Allg. Ztg.“, prvi 78.580.250, drugi pa 78.655.333 mark izrednih stroškov. Poleg tega bodo pa 200 tisoč mark porabili za železnico Windhuk-Rehoboth. Za one, ki so trpeli valed vstaje škodo, zahteva državni proračun za l. 1905. 5 mil. mark podpore.

Zveza med Francosko in Rusko.

Francoska zbornica je v soboto nadaljevala proračunsko razpravo, in sicer postavko o ministrstvu za zunanje zadeve. Poročevalac Dubief je protestiral, da bi bil rekel, češ, zveza s Rusijo škoduje Francoski. Poročevalca je pri tem prekinil minister za zunanje zadeve, Delcassé, z besedami: „Zveza ni bila še nikdar tako koristna, kakor je sedaj. Nismo imeli še take prilike, pokazati, kako zvesto se držimo pogodbe, ki štiti trajne koristi obeh narodov.“ — Zbornica je odobrila vse postavke ministrstva za zunanje zadeve, med njimi tudi držanje izdatkov za poslaništvo pri Vatikanu.

Berteaux in Rouvier.

Kakor poroča „Figaro“, je novi francoski vojni minister Berteaux odredil preiskavo proti častnikom, ki so ovajali svoje tovariše. Ker tovariši ovaduhov ne marajo, bodo prestavljeni v Pariz in h garnizijam v pariški okolici. „Figaro“ se sploh norčuje iz te vesti in pravi, da je tendenciozno izmišljena.

V sobotnem francoskem ministrskem svetlu.

kateremu je predsedoval predsednik Leubet, je finančni minister Rouvier naznanil, v koliko namerava izpremeniti zakonski načrt o dohodninskem davku. Ministrstvo bo zbornici predlagalo, naj se v dveh sejah vsakega tedna razpravlja o tem predmetu.

Za ustavo na Ruskem.

Zemstva so izdelala sledeči ustavni načrt za Rusijo, ki bo uradno v kratkem objavljen: Sedanji ruski državni zbor se odpravi. V zbornico imajo volivno pravico vsi Rusi, stari 21 let, izvzemši vojake in policiste. Zbornica naj bi imela gospodsko zbornico „verhnaja дума“ in pa zbornico poslancaev „nizhnaja дума“. „Verhnaja дума“ voli državnega kancelarja. Minister za notranje zadeve razglasa po carju odobrene zakone. Vrhovni vojaški poveljnik, ki odločuje o vojski ali miru, ostane car. Zemstva so tudi zahtevala popolno svobodo za posamezne državljanke, za časopise in za shode. Pregnanci se smejo povrniti v svoj kraj. Na zborovanju zemstev je bilo 127 zastopnikov, izmed katerih je 100 glasovalo, naj se načrt odobri. Sipev s 27 zastopniki je pa zahteval, naj se da carju večja moč. S svojimi smisljeniki je Sipev odpotoval in na znanil, da hoče izdelati drugačen načrt za ustavo. Po nekaterih poročilih zemstva ne bodo imela s svojim načrtom mnogo sreče, ker se car ne strinja z njim. Minister za notranje zadeve je zaslislal posamezne skupine zastopnikov zemstev in sprejel načrt, ne da bi bil o njem izrekel kake sodbe. Iz Londona je došlo poročilo, da je Svjatopolk-Mirski carju predložil sklepe zemstev. Car je baje voljan, izvesti z neobistvenimi izpremembami našvete zemstev. A časopisu je strogo prepovedano, pisati o tem vprašanju. Znanje pije, da peterburški časopisje jake odkritje o položaju. „Pravo“ odkrito zahteva ustavo. V istem listu zahteva knez Trubeckoj omejitev moči birokracije.

Nemiri v Sebastopolu.

Ruska brzjavna agentura poroča iz Sebastopola: O nemirih, ki so bili tukaj, se je konstatiralo sledeče: Ko se je zvečelo, da je pričakovati velikih nemirov, je vrhovni poveljnik ukazal že v predvečer, da smejo vojaki v mesto le v službenih poslih. Ob

6. uri zvečer, se je nabralo približno 200 mož pred zaprtimi vrati vojašnice. Isti so razbili okna. V tem času se je nabrala večja množica, v kateri jih je bilo mnogo preobledenih v mornarsko obleko ter je začela razbijati, kar ji je prišlo pod roko. Izgredniki so nato prodrli v prvo dvorišče. Patrulje so izkušale upornike pomiriti in so sasedle vse prehode. Le en del je streljal ostro, drugi so oddali le slepe strele. Polagoma se je povrnil zopet mir. Več vojakov je bilo težko ranjenih. Blagajn in zastav se množica ni dotaknila. Upor je bil sicer pripravljen, toda ne obstoja nikake organizacije, radi česar je bilo možno upostaviti zopet mir.

Syveton pred porotniki.

Državno pravdnštvo je odstopilo Syvetonovo zadevo pariškemu porotnemu sodišču, ki bo razpravljalo o zadevi v prvi polovici meseca decembra. Syveton je tožen, ker je premišljeno nasilno postopal proti upravnemu uradniku ministru Andréju.

Vstaja bokserjev.

Iz Sangaja poročajo: Vse kaže, da se bokserji zopet pripravljajo na vstajo, ki bo obširnejša, kakor je bila l. 1900. Po vsem Kitajskem in v Mandžuriji hujskajo menihi prebivalstvo. Kitajska vlada je že meseca oktobra zapovedala prijeti glavne voditelje vstaškega gibanja. A ta ukaz se ni izvršil, ker višji častniki in vojaki soglašajo z bokserji.

Štajerske novice.

Št. Ptujski „Štajerc“ v Hamburgu. V Hamburgu je bil 8. marca večer k. te rega so se udeležili tudi nekateri „avstrijski“ Nemci. Pri tej priliki so si odkrivali svoje rane in tožave ter reševali tudi ptujkega „Štajerca“. Dejali so, da je tako orožje, kakršno je „Štajerc“, za Nemce sramotno! Zapomnite si: Tako je plačilo izdajalec!

Š. „Südmärker“ na delu. Dne 4. dec. otvorijo v St. Ilju od „Südmärker“ zgrajeni „Südmärkerhof“.

Š. Poročil se je v Gradcu dr. Fr. Čeh, zdravnik pri sv. Kunigundi z gđ. Ado. Tratenscheck, hčerko višjega poštnega kontrolorja.

Š. Umrl je v Mariboru gojenec učite ljiša g. Leopold Kveder, star 20 let. — Umrl je v Mariboru upokojeni strojevodja Janes Hermann.

Š. Imenovan je za obč. zdravnika v Ljutomeru Nemec dr. Moric Michelitch.

Š. Pogorela je v Iljaševih kočarju Francu Jarcu hiša z gospodarskim poslojem. Zažgala je posestnikova hči, igrajoč se z žvepljenkami.

Š. Roparski napad. Pri Bukovu poleg Celja je napadla rudarjeva žena Neža Tratnik 75letno posestnico Nežo Rosman. Ko je Tratnikova starko tako obdelala, da se ni zavedla, ji je vzela 30 K in nekaj prtov, katere je nosila starka seboj. Starka je izgubila mnogo krvi, vendar se sedaj zopet zaveda. Tratnikovo so aretirali.

Š. Nemstvo v Inomestu je rešeno — ker mu je ptujski obč. zastop izrekel radi zadnjih dogodkov zahvalo in simpatije.

Koroške novice.

k Kotmaravas pri Celovcu. V sredo zvečer in četrtek dopoldne smo imeli hudo nevihto z gromom in bliskom. V četrtek ob kakih desetih je udarila strela v bližnjo podružnično cerkev v St. Gandolfu, prevrnila streho in cerkvene stene znotraj opraskala na desetih krajih. — V nedeljo, dne 20. t. mes. priredila je naša Ciril Metodova podružnica letošnji obdžni zbor v župnišču, kjer se je zbralo priprakovano veliko ljudi in dva sosedna gospoda župnika. Po predsednikovem pozdravu in tajnikovem ter blaginikovem poročilu je bil govor o utrakvističnih (dvojezičnih) šolah, potem volitev odbora in pobjranje domeskov. Sklenilo se je, pozimi napraviti veselico, da nam boče potem mogoče, odposlati lepo svoto družbinemu odboru v Ljubljano. — Pevske društvo „Zvezda“ iz Hodiš je tudi prihitelo nas razveseljati in navdušiti s prekrasnim petjem. Kotmirčani, vzbudite se!

Jesenške novice.

j zalosten pogreb je bil v soboto popoldne ob 3. uri, pogreb treh ponesrečencev, ki so v podjetniški bolnici umrli valed opeklin, katere so dobili ob eksploziji v predoru. Pri pogrebu so bili trije uradniki s Hrušice in kakih 30 drugih ljudi. Pokopani so v skupno jamo zraven nesrečnih tovarišev na novem pokopališču.

Novo žrtve so: 1. Anton Rožič, oženjen, rojen v Bili št. 31, župnije Smartin na Goriškem, 16. okt. 1867. Umrl je 23. novembra ravno ob prvi obletnici, kar je bil poročen s pravoslavno Ano Trbojevič.

Poročen je bil na Jesenicah 23. novembra 1903.

2. Anton Maričič, prav: Magat, tudi: Peter Feličič, star 24 let, neoznjen, doma iz Fabri, župnije Jelšane v Istri, umrl 24. nov.

3. Janez Udovič, rojen l. 1881. v Domačevu, župnije Boštanj na Dolenjskem. Prišel je še sam iz predora, čeravno ves opečen. V nedeljo prej je bil še materi domu poslal 100 kron. Ko ga je pa mati zagledala vsega črnega in sežganega, zaklicala je: „Za božjo voljo, kakšen pa si?“ Odgovoril ji je: „Jaz sem izmed vseh najboljši, pravijo, kakšni so šele drugi!“ Mati ga je spoznala samo po glasu. Umrl je dne 25. nov.

Vsi trije so prejeli sv. zakramente za umirajoče.

Koliko žrtve vseh? Dosedaj 14 mrtvih, a pravijo, da so še mrtvi v predoru. Pogrešajo 4; vse trdi, da leže na mestu nesreče. Dobiti jih ne morejo, ker se nihče ne upa tam delati. Samo v petek se je oglasilo 740 delavcev, ki so zahtevali obračun in knjižico, ne upajo si več delati v predoru.

Izid uradne preiskave o nesreči v predoru bodo naznanili tudi cesarju. Pri uradni preiskavi so bili mnenja, da so delavci opazili ob varnostni svetilki vetrovnega kontrolorja eksplozivne pline ter so bežali nazaj, da preprečijo nadaljne prodiranje minerjev. Predelavec Janes Mihelič skoro gotovo ni počakal znamenja ter je bil tako ne previden, da je šel s prosto lučjo v predor. To je povzročilo eksplozijo. Nad grobom nesrečnih žrtve napravijo spomenik. Železniški minister Wittek je za ostale ponesrečencev daroval 1000 kron, stavbinsko podjetje E. Gross 3000 kron. Od delavske zavarovalnice za slučaj nezgod dobé vdove 60 odstotkov letne plače ponesrečenih delavcev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. novembra.

K naši enketi. „Narod“, „Domovina“ in „Deutsche Stimmen“ so — enih mišli glede vseslovenske stranke! „Deutsche Stimmen“ hvalijo „Domovino“, da je s svojo izjavo proti zedinjenju Slovencev v vseslovenski stranki ravno tako karakterizirala, kakor to glasilo naših vsenemcev. — „Domovina“, kako moreš prenašati tako priznanje! „Narod“ in „Deutsche Stimmen“ sta v soboto prinesla oba notici, v katerih se skoro doslovno enako pripoveduje, da je „Slovenšev“ enketi že konec. Človek bi skoro mislil, da je obe notici pisala ista roka, tako sta si podobni po duhu in po smotru. A če smo zaradi pomanjkanja prostora nekaj dni odložili dopise, s tem še ni konec enketi. Objavljali bomo dalje doposlana nam mnenja, a registrirali tudi izjave drugih listov, kajti to bo značilna in zanimiva zbirka, iz katere se bo videlo, kdo ima kaj smisla za vseslovenski napredek, in kdo ne! Posebno pomembno je dejstvo, da se je k enketi oglasilo mnogo moč iz ljudstva.

Peniškovo poročanje. „Narodov“ judovski poročevalec Penižek dela s poročili v drugih listih z vsemi silami nato, da bi oslabil moč jugoslovanske opozicije v drž. zboru. Zdaj je satrobil zopet v „Narodne liste“ lažnivo vest, ki jo je bil že prej zanesel v „Neue Freie Presse“, češ da je v „Slovanski zvezi“ nastal razpor zaradi barona Heina. To je popolnoma izmišljeno. V seji „Slovanske zveze“, v kateri je po Penižkovem poročanju stranka, ki zahteva premestitev barona Heina, baje ostala v manjšini, se njegovo ime niti imenovalo ni, saj ima dovolj važnejšega zahtevati. Zpomnili si pa bomo ljudi, ki so v najvažnejših trenutkih padali v hrbet zastopnikom slovenskega narod. Oseba barona Heina je premajhnega pomena. Ta oseba je le sadrega za osrednjo vladu, drugega nič. Narodni zastopniki imajo važnejše opravke, kot se pečati s to osebo.

Odbor za prireditve razstave v. jenških del. Kakor je znano čitateljem našega lista, poslala je novomeška obrtna zadruga zgoraj imenovanemu odboru protest, da bi bil deželni predsednik baron Hein protektor razstave. Seveda je odbor ta protest sprejel s kislimi obrazi, posebno ni bil prav gospodom, ki bi radi napravili deželnemu predsedniku zopet nekaj prav ponižnih poklonov, tako ponižnih, da se jim bodo najmanj še tri dni sline cedile. Seveda je dobila novomeška zadruga, kakor trdi so-

botna številka »Slov. Narod« — točen odgovor. Predsednik tega odbora, g. Šubio, pravi, da ne more sprejemati in odboru predlagati dopisov take vsebine. Priporoča pa obrtni zadrugi, naj svoje moči posveti edinole prosperu tamošnjega obrtnega stanu. Sveda tudi svetuje, »naj zadruga dragega časa ne trati s prekoračenjem svojih pravil in z neplodnim prepisovanjem drugod se stavljenih političnih izjav«. Ta »točni odgovor«, kakor mora razvideti vsako, je popolnoma birokratski. Kadar koli se o kaki stvari kaka zadruga ali obrtniki oglašajo, takoj so c. kr. gospodje pripravljeni s dobrim svetom, češ, »ne mešajte se, vi prekoračite pravila ali sploh meje obrtnih zadrug«. Njihovo mnenje je: »Obrtnik, tiho bodi! Kar ti rečemo, stori, drugo opravimo že mi vse«. Vendar taki časi so minuli. Gospodje se bodo morali že privaditi in poslušati včasih kak obrtni glas. Novomeška zadruga je protestirala, in prav je imela, kajti ta zadruga je najmočnejša na Kranjskem, in plača največ prispevkov »Zvezi kranjskih obrtnih zadrug«. Ta »Zveza« bo morala prevzeti nepokrite troške, katere bo priprava in razstava povzročila. Sploh bi se bilo pa tudi odborovih sej za prireditve razstave vajenskih del udeležilo več odbornikov novomeške zadruge. Le radi daljave in izgube časa to ni bilo mogoče. Kaj pa, ko bi potem ti osebno protestirali proti baronu Heinu, da bi bil on protektor razstave, kakor je protestiral bivši tajnik Kregar? Ali bi jih bil tudi predsednik g. Šubio oporobil, naj ne prekoračijo pravil in »naj ne tratijo dragega časa« za tako politične izjave? Prav je imela zadruga, da je protestirala. Pokazalo se je, da novomeški obrtniki res razumejo tok časa. Pokazali so že ob raznih prilikah, da so se vedno trudili v prosep obrtnega stanu, ne pa kakor nekateri odborniki odbora za prireditve razstave vajenskih del, ki ne vedo, kaj so govorili pred dvanajsetimi urami!

Živela Avstrija. Iz Trsta se nam piše: Iz Trsta so bili izgnani trije mladeniči, ker so se pregrešili s tem, da so vzklikali: »Živela Avstrija« in izročili jih italijanskim oblastnikom. Neki Fran Cicotti, italijanski podanik, pa sme v »Laboratoru« napadati našo državo, a Busichu se niti ne sanja o kakem izgonu. Se več! Rimski »Avanti« pri nesel je dne 21. septembra članek, v katerem je bilo nagromadeno različnih žaljenj naše avstrijske krone in v katerem se je poveljevala »žrtev« Oberdanka in v katerem članku je bila ta »žrtev« proglašena muče nikom italijanske ideje, radi česar zasluži, da se ga obožuje. Ta članek je podpisal neki Labriola Arturo. In veste kdo je ta Arturo Labriola? To ni nihče drugi, nego oni Labriola, ki ima sedaj vsak večer v Trstu javne konference, za katere mu je dal dovoljenje tržaški redarstveni ravnatelj dvorni svetnik Busich! Smo pač v Trstu!

Slovensko vseučilišče. »Politik« pri naša članek, ki ni za to, da bi bilo slovensko vseučilišče v Ljubljani. Članek zahteva, da se poleg laškega vseučilišča, ustanovi v Trstu slovensko vseučilišče.

Slov. katol. delavsko društvo v Ljubljani je priredilo v nedeljo dopoldne v društvenih prostorih dobro obiskan shod. Zborovalci so soglasno sklenili na državni zbor petije glede zakonite ustanovitve starostnega zavarovanja za delavce, o izpremembi delavskih zavarovaln za slučaj bolezni in nezgod ter o bratovskih skladnicah. Nadalje se je sklenilo, naj zbornica izpremeni popolnoma zastareli zborovalni in društveni zakon. Dvignili so tudi svoj glas za splošno, enako in direktno volilno pravico za vse zakonodajalne in avtonomne zastoje, in sicer za vse polnoletne avstrijske moške in ženske državljane. Končno za zahtevali slovensko vseučilišče. Peticije so utemeljevali tovariši: Gostinčar, Moškerc, Puhar in jurist Kremžar. Društveni predsednik tovariš Urbar je pa omenjal pogreba ponesrečenih delavcev na Jesenicah, katerega se je udeležil kot zastopnik »Slovenskega katoliškega delavskega društva«. Društveni člani so izrekli željo, naj bi društvo priredilo vsak mesec shod in na teh shodih naj bi tudi ženske kot govornice zastopale svoje težnje in zahteve.

Osebnosti. Premeščen je sodni avskultant gospod Fran Vidmar iz Gorice v Rovinj.

Knez Hugón Windischgrätz je v soboto ob pol 4 popoldne v starosti 82 let umrl v svojem gradu pri Planini. Pogreb bo v četrtek ob pol 11. uri v rodbinski rakvi v Haasbergu. Pokojni knez je bil veren katoličan, kateremu je tudi blagor naše dežele bil vedno pri srcu. Vsak, kdor ga je poznal, bo blagoslovljal njegov spomin.

Za varstvo italijanščine. »Popolo Romano« pravi, da je italijanska vlada vedno izpolnjevala svoje dolžnosti za varstvo italijanščine. Italijani imajo svojo državo svojega kralja; oni, ki prebivajo zunaj mej kraljestva, imajo za hrbtom svoje brate, a sedaj nam pove vladni list, da vlada v Italiji dela vse mogoče, da podpira zunanje italijane. Mi bi gotovo ne imeli nič proti temu, ko bi nasproti nam tudi naša vlada delala enako. A ona, mesto da bi podpirala nas, podpira Lahe. Tako so Lahi podpirani od dveh vlad, a mi Slovenci smo prav od istih dveh vlad zatirani. Pevsod tam, kjer imajo Lahi po naši slovenski zemlji v rokah moč, dajati nočejo našemu narodu slovenskih šol. Ko bi naša vlada bila modra, dala bi nam jih ona, a mesto slovenskih, sili nam povsod nemške. Italijani z italijansko vlado na eni strani, Nemci z avstrijsko vlado na drugi — eden in drugi se trudita, da bi nas potujčila, da bi nas raznarodila. Kako dolgo bo trajalo še to?

Posledice iredentovske demonstracije. V Pulju so priredili iredentovski demonstracije, ki so tako izgledale, kakor izgledajo vse, ko dajejo odduška svojim no tranjim čutom: sovražstvo do države, ki jih redi in ljubezen do države, kamor jih vleče sree. Da taki vzkliki ne morejo prihajati na ušesa c. kr. častnikov, ki niso Italijani, posebno prijetno, to je vendar naravno. V gledišču v Pulju, kjer so se pripetile proti avstrijske demonstracije, igrala je od nekdanj godba vojne mornarice. Od zadnjih demonstracij pa je ta godba odpovedala sodelovanje in c. kr. častniki se ne udeležujejo več predstav, v sled česar so morali sedaj gledišče zapreti. Naj omenimo za danes, da so bili v Pulju prav c. kr. uradniki vojne mornarice in drugih c. kr. uradov, ki so pripomogli iredentovski stranki v Pulju do vlade, da more brezobzirno tlačiti državni zveste Hrvate. Da so ti c. kr. bili na krivem potu, ko so podpirali iredentarje, priča nam najslajnejše sedanje stanje c. kr. častnikov v Pulju.

Sodni kancelist g. Fran Dekleva v Vipavi je imenovan oficijalno istotam.

Trešilo je na Vojskem v hišo mladotnega Janeza Mrak dne 24. novembra okoli 9. ure zjutraj. Hiša je zgorela docela. Požar je tudi najemnikom, ubogim drvarjem, uničil hišno opravo in živila. Škode je nad 3000 kron. Da bi bila Frančiška Grošel z otroci doma, bi bila strela zahtevala tudi človeške žrtve. Posestvo je zadolženo; posestnik pa je bil zavarovan pri »Vzajemni zavarovalnici«, ki bode gotovo hitro izplačala zavarovalnino, saj dvakrat dá, kdor dá hitro. Zraven pogorele hiše pa sta hiši št. 34 in 80, obe zavarovani pri »North Britisch«, polici 13. maja 1904, številka 98.821 in 13. maja 1904, št. 98.822. Da nista do cela tudi pogoreli, se imajo lastniki in zavarovalnica zahvaliti možem, ki se z nevarnostjo lastnega življenja neumorno gasili podnevi in ponoči. Zelo smo radovedni, če bode »North Britisch« poslala tem možem kaj nagrade — obvestili smo jo o vsem. Mož gasilec se je tudi tako opekel na roki, da najbrže ne bode mogel dalje delati z njo.

Viharji. V soboto so imeli v Trstu velik vihar. Bora je divjala z vso močjo. Valovi morja so preplavljali obrežja. — Iz Spodnje Italije prihajajo vesti o strašnih viharjih. Tak vihar je divjal v soboto v Benetkah. V Torentu je toča pobla vso letino oliv.

Občinske volitve v Zagrebu. Pri sobotni ožji volitvi za II. razred je bil izvoljen kandidat neodvisnega meščanstva, dr. Pavel Teodorović, s 378 glasovi, Bulvan je dobil 288 glasov.

Poročila se je v Bali peči na Gorjenjsem posestnikova hči Mici Dragan z g. Rudolfom Albisom, hotelirjem v Mariboru.

Hrvaški sabor je sprejel indemitetno predlogo. — Pomemben je bil dr. Franko v govoru proti zvezi s Mažari.

Nova trdnjava. Iz Zadra poročajo, da namerava avstrijsko vojno ministertvo

graditi trdnjavo na bregu Brguljama na otoku Moletu.

Raspisana je učiteljska služba v Vipavi.

Bistrica odneala je v kranjski okoli pet jezov. Nekaterim posestnikom je odneala toliko zemlje, da imajo 20 000 kron škoda.

Sora je poplavlila mnogo travnikov in njiv.

Fran Ondříček priredi 6 decembra koncert v Kranju. Dne 1. decembra ima Ondříček koncert v Gorici, katerega pa naznanja samo z laškimi in nemškimi plakati, kakor bi v Gorici ne bilo Slovencev. Gorški Slovenci se bodo udeleževali odsele le takih prireditev na katere bodo vabljeni tudi slovenskimi lepaki.

40letnico svojega službovanja obhaja na Viču pri Ljubljani nadučitelj g. Jakob Marín. Odotno prebivalstvo mu priredi časten večer.

Vode se vsled zadnjega deževja povsod močno narasle. Sava kaže pri Zalogu višičino 0.90 m. nad normalom; na Barju so potoki deloma izstopili iz struge in Ljubljana je na Barji prestopila deloma bregova.

Vremenske proroške za december. Po Falbovem vremenskem kalendarju se mesec december odlikuje po svojem milem, a oblačnem vremenu. Temperatura je povprečno normalna. Deževalo bo v prvi tretjini meseca; potem bo pa ponehalo. Zadnje dni meseca bo mráz. Sneg bome pa dobili najbrže začetkom in koncem meseca.

Predavanja. Pri Devici Mariji v Polju je včeraj predaval p. gospod Luka Smolnikar v ondnotnem »Kat. slov. izobraževalnem društvu« o mladeniški organizaciji. Na Preski je pa v »Kat. slov. izobraževalnem društvu« predaval »Zvezin« član tovariš Leopold Puhar o zgodovini in razvoju tiskarstva. Udeležba je bila pri obeh predavanjih jako obilna.

Tožba proti poslancu Blankinju. Ces. namestnik Handel v Dalmaciji bi rad tožil poslancea Blankinija kot glavnega urednika »Nar. Lista«. Drž. pravdnikstvo v Zadru prosi drž. zbor, naj Blankinija izroči.

Vihar, ki je trgjal slavnate strehe in premetal kozolce je bil 23. novembra v Črnem vrhu nad Idrijo.

Povodenj pod Ljubeljem. Zaradi deževja v preteklem tednu so vode pri Sv. Anu nad Tržičem zelo narasle. Državna cesta je v dolžini 200 m poškodovana. Neki most je v veliki nevarnosti. Promet je ustavljen. Poprava ceste bo veljala 40 000 kron, ker bodo morali urediti struge hudournika.

Knez Hohenlohe je zopet izdal odredbo na korist sedanje večine na tržaškem magistratu. Odredil je, da imajo magistratni sluge ravno isto volilno pravico, kakor drž. sluge.

Sneg na Reki. Z Reke javljajo, da je bil tam v petek zvečer velik vihar z dežjem, ki je tekmo noči še narasel. Ob eni uri po polnoci je prišel padati sneg.

Napad na ravnatelja Dne 25. t. m. se je vrnila v Gorico obravnava proti onemu 47letnemu Antonu Cveku, rojenemu v Lokaveu, a stanujočemu v Ajdovščini, ki je dne 21. julija t. l. z nožem nevarno ranil tehničnega ravnatelja predilnice. Schmukija, ker ni ta uslišal njegove prošnje, da bi ga zopet nastavlil v predilnici za paznika. Cvek je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Prememba posesti. Dr. Tavčar in Ivan Hribar sta kupila graščino Horegg pri Gradcu za 205 000 kron. Provi zije plačeta 5 odstotkov. Sedaj menda dr. Tavčar ne bo več zabavljaj, da se hoče kdo z graščinami bogatiti.

Občinske volitve v Trstu. Pri prihodnjih občinskih volitvah v Trstu bodo glasovali Nemci proti kandidatom iredentovske »Patrie«.

Na železnici ponesrečil se je v Lement Furnace, Pa., v Ameriki Slovenec Josip Jalovec iz Sutne pri Sv. Križu pri Kostanjavi. Pokopan je bil dne 8. novembra.

Ruska komisija v Trstu. Včeraj je došla v Trst ruska komisija, ki ima nalogo, da pregleda v inozemstvu razne arzenale. Med člani komisije sta generala Brinski in Dolgorukov.

O povodnji na Koprivniku v Bohinju se nam poroča: »Da voda preplavlja dolino, je krivo to, ker spodnji del ravnine nima jarka in tako se voda kar črez in črez razliva in tako otroci in drugi pasanti ne moreje v šolo, oziroma po peti dalje, ker glavna pot ravno črez to pod vodo stojeco ravnino vadi. Čas bi bil da bi vodni ali cestni odsek o tem kaj storil. Bilo bi dovolj ko bi vrezali le dve brazdi po dolini do roba, ko se svet nagne in voda bi otekala.

Novih uradniških služb bo s pričetkom prihodnjega leta v Avstriji sistemiziranih 90. Na Kranjsko odpade: en računski svetnik, na Primorsko: en kancelist, en višji inženir, en okrajni glavar

za novo ustanovljeno okrajno glavarstvo, en okrajni tajnik, en sanitetski koncipist, en okrajni živinozdravnik, na Koroškem: en kancelist, en računski svetnik, en stavbinski svetnik, na Stajerskem: en kancelist, en višji inženir, en stavbinski adjunkt.

Societa Ginnastica. Tržaška policija je uvedla kazensko postopanje proti desetim članom razpuščenega italijanskega društva »Societa Ginnastica« v Trstu. Policija jih dolži, da so poizkušali odtrgati nekaj posestva od avstrijskega cesarstva. Kakor znano, so meseca julija našli v prostorih »Societa Ginnastica« dve bombi, nakar je bilo društvo razpuščeno in nekaj članov zaprtih, ismed katerih so jih pozneje več izpustili. Najdene bombe, ki pa niso bile nabasane z razstrelivom, so hoteli najbrže porabiti za napad proti nemškim šolam v Trstu, da protestirajo proti vladi, ker je italijansko pravno fakulteto ustanovila v Inomestu in ne v Trstu.

Častno svetinjo za 40letno zvesto delovanje je podelila dež. vlada umirovljenemu ekspozitu č. g. Antonu Vončiču.

Goriške ceste v državnem proračunu. Za preložitve ceste iz Podsavebotina v Oslavje in za most na tej cesti čez Pevnico je postavljen v proračunu znesek 5000 K; za zgradbo ceste iz Lokveca v Ajdovščino 4000 K; za občinsko cesto iz Ročinja na Kambreško 5000 K; za preložitve klanca na okrajni cesti Medana-Prevali Muša 4000 K; za preložitve ceste med Sv. Lucijo in Bačo 40 000 K; za cesto z Vrhopolja do Drnovka 3000 K; za cesto od Molinuta ob Kožbanščaku 9000 K; za železen most čez Lijak ter uravnavo državne ceste na obeh krajih tega mosta 14 000 K; za uravnavo Birse 23 000 K; za železen most čez Avšo v Červinjanu 20 000 K; za cesto iz Bače skozi Klavže do Kneže 16 000 K; za obmejne ceste med Idrijo in Sočo 30 000 K; za braniško cesto 7730 K; za preložitve drž. ceste med Kobaridom in Trnovim 14 000 K; za uravnavo drž. ceste ob Idriji od Urnika pri Cingiju do Idrije na Kranjskem 30 000 K; za uravnavo Soče in Tera 21 000 K.

Ljubljanske novice.

Kračanska ženska zveza bo priredila v ponedeljek, dne 5. decembra Miklavžev večer v gornjih prostorih Strelišča. Spored objavimo pravočasno. Prihodnji petek ima zveza predavanje ob pol 3. popoldne v navadnih prostorih.

Poročena sta bila v soboto g. Matej Rasberger, elektrotehnik v vevški papinici z gđ. Karolino Seražin.

Dijak prosjak. Ta zanimiva opereta je v soboto na slovenskem odru popolnoma uspela, tembolj, ker se s tako odličnimi močmi še ni pela v Ljubljani. Ocenimo morali radi nedostajanja prostora odložiti do prihodnjici.

Gremij trgovcev ima 12. decembra ob 3. uri popoldne v »Mestnem Domu« svoj občni zbor.

Drsališče za dijake. Na ledenišču na Kernu in na tivolskem ribniku bodo tudi letos imeli drsališče odprto proti običajni pristobini 10 h brez drsalice.

Aretrian je bil v neki tukajšnji gostilni 28letni predelavec Hrvat Pavel Tikel na Hrušici, ki je te dni pobegnul s 350 kronami, katere bi bil moral izročiti trgovcu Rudolfo Zoretu. Jeseniški policaj ga je zasledoval in ga dobil v gostilni, kjer je bila delavčeva ljubica natakara. Dobili so pri njem še 50 kron.

Poseben vlak s 700 hrvaškimi izselenci se je peljal včeraj popoldne mimo Ljubljane. Izselenci so namenjeni v Ameriko.

Umrli so: Marija Ana Rodman, cerkvenikova žena, 76 let, Sv. Florijana ulice 10. Uršula Strucelj, Florijanske ulice 10. — V hiralnici: Ernest Merhar, bivši kavarar, 45 let.

Tat v stolnem župnišču. V soboto je neznan človek, ki je preje prosjačil v župnišču, šel pod streho, tu je vlomil v neko podstrešno sobico ter odnesel tu shranjen stol. O pravem času so ga zapanili. Ukradeno blago je popustil ter se spustil v dir, da ga ni bilo mogoče več prijeti.

Novih hiš je bilo letos v Ljubljani zgrajenih 32.

Repertoar slovenskega gledališča. Jutri, v torek igrajo se prvič v sezoni »Legionari«, izvirna narodna igra iz Napoleonove dobe, spisal Fran Govekar godbo zložil Viktor Parma. Gospod pisatelj je priljubljeno to narodno igro deloma popravil. Pri predstavi sodeluje operni moški zbor ter slavna ljubljanska društvena godba.

Književnost in umetnost.

* **Tri »Ave Maria«** za 1, 2 ali 3 ženske ali moške glase s crglami, zložil in častitemu konventu uršulinskemu v Ljubljani poklonil Anton Foerster. V lepi

upravi se ta tri ljubke skladbe dobivajo kot op. 86. za 70 vin.

* „**Novi akordi**“, zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo. Urejuje dr. Gojmir Krek. Vsebinska 2. številka IV. letnika: 1. Josip Procházka: „Valse-Improptus“ za klavir. 2. Anton Lajovic: „Pesem mlade darovnice“ za ženski zbor in klavir. 3. Enil Adamič: „Pomladanska slutnja“ za mešan zbor. 4. Josip Procházka: „Sveč pda...“ za en glas in klavir. — Vsebinska 3. številka IV. letnika: 1. Enil Adamič: „Zalobna koračnica“ za klavir. 2. Anton Lajovic: „Pesem deklice“ za ženski zbor in klavir. 3. Benjamín Ipavec: „Je pa davi slane paša“ za en glas in klavir. 4. Dr. Gojmir Krek: „K Böshlinovim slikam. 1. Spomladni dan“ za klavir. 5. Enil Adamič: „Deklece, podaj mi roko“ za mešan zbor. — Izhaja šestkrat na leto vsakega meseca. Cena za leto 8 K. Posamezni zvezki po 2 kroni. Založništvo L. Schwentner, Ljubljana.

Razne stvari.

Najnovejša od raznih strast.

Sedemdesetletnico svojega rojstva je praznoval včeraj v Rimukardinal Serafin Vannutelli. — Ibsen je nevarno bol. — Koller v Tiflisu se širi. — Morica Klein sta bila danes izročena švicarskim oblastim, nakar jih odvedejo v Avstrijo. — Kraljici Nataliji se je splašal konj. Voz se je razbil, Kraljica je ranjena na delu in na roksh. — Strašen umor. — Is Plana poročajo: V Novi vasi pri Nepomuku sta posestnika Zoltika umorila njegov avak in njegova žena. Ko je spal, sta ga ubila.

Grofi — cestni pometači Med dunajskimi občinskimi delavci se nahajata tudi dva človeka, ode in sin, potomca stare italijanske grofovske rodbine iz Lombardije. Sin pripoveduje, da je služil njegov ded v avstrijski vojski ter tu dosegel časti in odlikovanja. Umirovljen se je nastanil v Hernalsu, kjer se je posvetil njegov sin železniški službi. Pozneje je pustil železnico ter prešel k sodni in nižje in nižje, dokler ni postal mestni delavec. Njegov sin — on sam — se je učil vseh mogočih stvari, a mu ni nikjer ugajalo. Tako je tudi on došel med mestne delavce. Franc — tako mu je ime — se je obrnil na svoje bogate sorodnike v Italiji, da mu oblaže usodo, a grofovskega pometača ne dobi odgovora.

Najstarejša dekla na svetu V neki retanski vasi je pred kratkim umrla starka Chase, ki je nepretrgoma 63 let služila pri isti hiši. Ali ta ni najstarejša dekla na Francoskem. Henrieta Chardonneau je vstopila kot 15letno dekle v službo pri neki družini in še danes opravlja v starosti 85 let izvrstno raznovrstna opravila.

Ceden novoporočenec. Iz Debrečzina poročajo, da je na svojem ženitovanjskem potovanju trgovec Löwy ušel svoji novoporočnici ženi ter ji odnesel vse dot in opravo. Čednega soproga, ki je — soditi po imenu — pristen čifut, so prijeli v Bremen.

Truplo v blazini. V občini Džena v okolici Debrečzina je nastal prepir med kmetom Miho Nyuzbo in njegovim sinom Jurjem, ki je svojega očeta pobil. Truplo očetovo je skril v blazino svoje postelje. Prijeli so ga šele nekoliko dni po umoru.

Pariške ure Kako velike svote poširajo stranaki izdatki, katere potrebuje magistrat svetovnega mesta Pariza za javna poslopja, dokazuje svota, katero stane samo navijanje pariških javnih ur. Osa znaša 60 tisoč frankov. 20 000 frankov odpade na ure v pisarnah mestne hiše in mestnih šol. 40 tisoč frankov stane pa vzdrževanje ur na pročeljih mestnih poslopij. Naloga uradnega navijalca ur ni lahka. Vsakih 14 dni mora dobiti celo četo mehanikov, ki si razdele delo. Eni prevzemo šolske ure — več kot 8000 — drugi pa 3000 ur v mestnih pisarnah.

Oropan in živ pokopan. V neko vas na Španskem je pred kratkim prišel neki Amante; pri sebi je imel 200 pezet, s katerimi je hotel kupiti ondi neki mlin. Seznanil se je z nekim vaščanom, ki se je imenoval Alfonso Mats. Ta ga je izvalil iz vasi v gozd, kjer ga je najbrže s sekuro ubil ter oropal. Potem pa je Mita zagrebel svojo žrtev v jamo, ki jo je prejšnji dan izkopal. Orožništvo je odkrilo sločin takoj in Mito so zaprli. Sodnijski zdravniki so dognali, da je Amante še živ, ko ga je Mita zekopal. — Vaščani so hoteli zločinca linčati in orožniki so ga le s veliko težavo mogli braniti pred besno množico.

Čuden način samoumora. Kdor noče več živeti, se ustrelji, ali, kar je cenejše, skoči v vodo, se obesi, prereže žile, zastrupi itd. Tako so delali samoumorilci vedno. Kaznjenec, ki je strogo zavarovan, se ne more ne obesiti, ne ustreliti. Kaj torej početi? Neki francoski list poroča, da živi tam nekje v Srednji Aziji narod, ki se zove Anamiti. To ljudstvo izvršuje samoumore, kadar nima drugih sredstev, s tem, da si odgrizne jezik. S tem se pretrga glavne žile in kri odteče. Seveda je težavno to delo. Samoumorilec mora biti v čeljust s

kolenom in rokami, da odgrizne jezik, sicer ga samo zmečka. Ake se jezik zmečka, nastopi smrt — vsled zadušenja, ker jezik potem silno zateče. Ženske se v onih krajih najbrže ne poslužujejo tega načina. Prvič beli preveč, drugič se pa vsaka težko loči od svojega — jezika.

O trgovini s živim blagom se poroča v časniku „Kattov“ iz Ruske sleden: Trgovci z „živim blagom“ so prišli zopet do novih zvijač. Nastanijo se v kakem kraju, kjer se nadejajo dobre kupčije. Kot bogati in elegantni gospodje si znajo pridobiti za upanje premožnih družin. Ti si seveda števijo v čast, da sploh smejo občevati s takimi imenitnimi gospodi. Obiskujejo pa ti gospodje samo take družine, v kateri se nahaja kak izvanredna krasotica. Po večkratnih obiskih se „zaljubi“ bogati kavalir v domačo hčer. Konec vsega ja, da prci stariše za njeno roko, ki se mu redko odreče. Po poroki se poda „srečen“ mož s svojo ženi na ženitovanjsko potovanje na jug. Brzovlak ju popelje v Turčijo, kjer mlado ženo sprejmejo navidezni moževi sorodniki. Temu sledi bogata gostija. Neka sladka pi-jaka zaziblje „srečno“ mlado ženo v sladko spanje, iz katerega se vzbudi v turškem haremu. Marsikateremu izmed teh trgovcev se je posrečilo, v kratkem času po dvestet žen na tak način „osrediti“. V posameznih slučajih, ki so prišli na dan, se je vendar posrečilo ruskemu konsulu, oprostiti obžalovanja vredne žrtve. Večina pa jih še zdi huje po haremih obiskurnih Turkov, a zidovi so predehali, da bi kdo slišal tuga-va-je nesrečne žrtve.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. nov. Včeraj so bile pred ministrstvom velike demonstracije proti novemu nižjeavstrijskemu šolskemu zakonu. Del demonstrantov je hotel utreti v ministrstvo notranjih zadev ter v mestno hišo, a jih je policija z orožjem razgala. Pri tem je bilo ranjenih več redarjev ter demonstrantov, od katerih jih je aretovanih devet. Opoldne je policija demonstrante popolnoma razpršila. Demonstracij se je udeleževalo 8000 oseb.

Dunaj, 28. nov. Danes se vrši skupna ministrska seja v zadevi trg. nagodbe z Nemčijo. Čuje se, da se je doseglo soglasje. Grof Posadovski radi tega v kratkem odpotuje.

Dunaj, 28. novembra. Danes bo tu ministrski svet, ki se bo bavil z zatvoritvijo italijanske fakultete. Mlali se, da bodo dijakom vračunali tekoči semester.

Dunaj, 28. nov. V Schwazu na Tirolskem je včeraj govoril Dr. Gessmann. Soc. demokracije so shod razbili. — Dr. Lemišev shod v St. Vidu na Koroškem so tudi soc. demokracije razbili.

Praga 28. nov. V „Narodnem domu“ v Kraljevih Vinohradih se je zbralo včeraj mnogo dijakov, največ Jugoslovancev, da zavzamejo stališče proti novemu ogrskemu šol. zakonu. Shod se je izvršil mirno. A potem je šla množica preko Vencljevega trga na Příkope. Ker je bilo mnogo sveta, je hotela policija ljudi razgnati. En Dalmatinec na češki tehniki je zaklical: „Pereaut Nemci!“, nakar ga je policija prijela. Množico je policija razgala.

Praga, 28. nov. Ker je bila v avli vseučilišča polita s črnim lesom z nemškimi napisom, so prepovedane vse deske.

Budimpešta 28. novembra. Včerajšnjega shoda združene opozicije se je udeležilo več tisoč oseb. Po shodu so udeležniki z glasbo na čelu šli po mestu. Shoda soc. dem. stranke se je udeležilo 10.000 oseb.

Inomost, 28. novembra. V deželnem kulturnem svetu je bil vsprejet predlog, naj se 8 šolsko leto na kmetih opusti in nadomesti z nedeljsko šolo.

Zagreb, 28. nov. V saboru se je začela razprava o novi finančni nagodbi z Ogrsko.

Curich, 28. novembra. Pri ljudskem štetju je bil predlog, da bi bilo izvrševanje zdravniške prakse prosto, odklonjen z 51.000 proti 22.000 glasovi.

Pariz, 28. nov. V obš svetu je stavil svetnik Heppenheimer predlog, naj se odpravijo po vzgledu Dijona vsa svetniška imena ulic.

Pariz, 28. novembra. Ker je profesor Thalmas v predavanju zaničljivo govoril o devici Orleanski, je okolo 2000 vseučilišnih demonstriralo pred njenim spomeni-

kom. Socialisti so hoteli demonstracijo motiti. Prišlo je do spopadov. Policija je demonstrante odganjala. Okoli 40 dijakov, med njimi sta nekega generala, je bilo aretiranih.

Carigrad, 28. novembra. V raznih mestih Male Azije so se vršile demonstracije častnikov in moštva, ker jim vlada od njija ni dala nič plače.

Harbin 28. nov. Sem je došel iz Port Arturja neki inženir, ki pravi, da Japonci nimajo še nobene glavne utrdbe. Steslja je zadel košček granate, a je sedaj že zopet zdrav.

Tokio, 28. novembra. Iz japonskega glavnega taborišča poročajo: Pri zopetnem splošnem napadu na Port Artur Japonci v sled trdovratnega odpora Rusov niso dosegli svojega cilja. Boj traja še.

Peterburg, 28. novembra. General Kuropatkin brzojavlja: Dne 24. in 25. t. m. so pričeli Japonci opetovano z ofenzivo na ruski oddelek pri Cinčenu, a so bili vedno odbiti. Japonci imajo velike izgube. V noči od 26. t. m. nisem dobil poročil. Druga Kuropatkinova brzojavka poroča, da so se vršile manjše praske z oddelkom podporočnika Sfrizta, ki je sovražnika odbil in potisnil nazaj.

London, 28. nov. (K. urad.) Iz Tokia poroča Reuterjev urad: V noči od 25. do 26. t. m. je ruska infanterija napadla Japonce v smeri proti Sintungunu, a je bila odbita. Napad ruskih konjenikov 25. t. m. na desni breg reke Hun je bil odbit.

Dover, 28. nov. (K. urad.) Tri milje od tukajšnjega obrežja se je usidralo 5 ladij baltijskega brodogoja. Včeraj so bile ruske ladje še vedno tu. Križarice se vedno poslužujejo mestske svetlobe.

Zahtevajte

v svoj prihodnji

pristno Kathreinovo Kneippovo sladno kavo

samo v zavojih s varstveno znamko
šupnika Kneippe in s logom
Kathreina ter se držite logotipa
vseh naših vodnih posrednikov.

Zahvala.

Zadnja naša slovesnost povodom jubileja v čast Brezmadežne se je, hvalo Bogu, izvršila proti vsemu pričakovanju lepo in je torej naša sveta dolžnost, da se tem potom zahvalimo vsem, ki so kakorkoli k temu pripomogli — V prvi vrsti izrekamo najiskrenejšo zahvalo presvetlemu gospodu knežskofu dr. Ant. Bon. Jegliču, ki so radevolje prevzeli vodstvo spreveda in imeli v cerkvi globoko v sree segajoč govor; iskrena zahvala dalje vsem veleč. gospodom duhovnikom ljubljanske in znanj, ki so s svojo navzočnostjo povzdignili slovesnost, posebej še gospodom voditeljem Marijinih družb za ves njihov trud pri pripravi, dalje gg. bogoslovcem, čd. uršulinkam ter drugim pevcem za prekrasno petje med sprevedom in v cerkvi, častima predstojništvoma uršulinske in križevniške cerkve za razsvetlavo in oplešavo cerkva, vsem povabljenim družbam in društvom, posebno še okoliškim, ki so se v tako častnem številu udeležili spreveda, vsem onim gospodom laikom, ki so z u teležbo pri sprevedu javno pokazali svoje katoliško prepričanje. — Slednje se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so na našo prošnjo razsvetlili okna svojih stanovanj, ter vsem onim članom in članicam Marijinih družb, ki so sodelovali pri sprevedu in s tem pripomogli do večjega sijaja naše slavnosti.

Vsem in vsakemu posebej naj ves t. ud obilno poplača dobroti Bog na priprošnjo brezmadežne Device Marije.

Ljubljana, 25. novembra 1904.

Odbor „Moške Marijine družbe“.

Ljudska pesmarica

za nabožno eno- in dvoglasno
petje v cerkvi, šoli in doma

je ravno kar izšla in obsega na 200
stranah do 80 najbolj priljubljenih
pesmi, kratke mašne molitve in trojne
litanijske.

Cena:

mehko vezana 60 vin., lično v platno
z rudečo obrezo 1 K, šagrin-platno z
zlatno obrezo 1 K 40 vin. — Po pošti
10 vin. več.

Naroča se v prodajalni „Katoliškega
tiskovnega društva“ v LJUBLJANI.
„Ljudska pesmarica“ naj bi našla pot
v vsako krepkosto družbo, v vsako
družino!

1907 1—1

Vabilo

k

občnemu zboru

gremija trgovcev v Ljubljani

dné 12. decembra 1904

ob treh popoldne v mali dvorani „Mest-
nega doma“.

Dnevni red:

1. Pozdrav načelnika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Polaganje računa za l. 1903.
4. Čitanje pravil.
5. Razni predlogi.

V slučaju nesklepčnosti se vrši nov občni zbor
dné 14. decembra 1904 ravno tam, ob istem uri in z
istim dnevnim redom, ki pa je sklepčen pri vsakem
številu navzočih članov.

Odbor.

Razglas.

Dne 1. decembra 1904 ob 10. uri popoldne vrši se v Radečah pri Zidanem mostu v nozaki pisarni podpisanega sodn. ga komisarja

prostovoljna javna dražba

v zapuščeno zemljo Antona Koschel s sadajovih neopremičnin:

- 1.) vlož. št. 30 83, 84 85, 92 in 94 kat. občine Radeče, ki tvorijo hiši št. 14 in 61 v Radečah z vs mi sem spadajočimi vrtovi in zemljišči.
- 2.) parc. št. 97 kat. občine Radeče, etavbeni prostor v sredini radeškega trga in
- 3.) vlož. št. 5 in 54 kat. občine Podkranj, kmetija na Jelovec s hišo in gospodar-
skimi posl. pij.

Pojasnila in vpogled dražbenih pogojev v pisarni p. d. pisanega.

1986

Alojzij Pegan

c. kr. notar kot sodni komisar.

Novosti v modnem blagu

za dame, tu- in inozemskem suknu, kakor tudi vsem drugem
manufakturnem blagu; velika zaloga raznih zastorov, preprog,
posebno pripravne za cerkveno porabo.

Bogata izbira krojaških potrebščin n. pr. izvrsten kavise
po 28 kr., podloga za krila 76 cm, od 16—22 kr.; 110 cm,
20—26 kr., priporoča

J. Kostevc, Sv. Petra cesta št. 4.

Cene strogo solidne. Postrežba točna. Uzorce pošiljam na zahtevo
1814 17—9 poštne prosto. Pošiljajte proti povzetju.

Pijte
Klauerjev
„Triglav“
najzdravejši vseh likerjev.
5441 50-106

Dobro ohranjen, rabljiv
parni stroj
4—6 konjskih moči se kupi.
Reininghaus - Ljubljana Šiška.
1955 2-2

Po ugodni ceni
sukneno blago pri
R. Miklauc
Ljubljana
Špiltske ulice šte. 5.
1650 52-48

Mlad podjeten mesar
dobi gotovo eksistenco.

Kje, pove upravništvo tega lista. 1967 3-2

Luskinasto-oklopna barva
je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep kovinski lesk. Sosebno priporočljiva za prevlako predmetov, kateri trpijo vsled vremena, n. pr. mostovi, železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno ograje, strešice nad prodajalnami, shrambe za plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. — Vnanja naročila proti povzetju.
Vzorci na zahtevo zastoj. 524 4 12-8

Za otroške bolezni,
za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na
MATTONIJEV
GISSHÜBLER
alkalična kislina
ki je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri želodčni kislini škrofeljnih, krvicah, otoku šlez itd., in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvornega svetnika Löschnerja monografija o Giesshübl Sauerbrunn. IV 38-8)

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večini specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jastvinami in vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Dežnike za dame in gospode
priporoča v največji izbiri
Ernest Sark
na oglu Židovskih ulic in Dvorskega trga.
1948 2

Velika Miklavževa prodaja blaga

se prične v ponedeljek, 21. novembra v zalogi blaga
A. Primožič, Ljubljana Mestni trg 25.

Stalna razstava blaga vsako nedeljo do Božiča tudi zvečer pri razsvetljavi!
Od pričetka Miklavževe dobe do Božiča so cene kar največ možno znižane in pri mnogih predmetih naravnost čudovito nizke, o čemer se vsak lahko prepriča, ako si ogleda zalogo, ne da bi moral kaj kupiti.
Prodajalo se bo: vmerjena obleka v kartonu, perilo za gospode in dame, kožuhovina, preproge, konfekcija za dame; kot paletoti, plašči, bluze in krila, poslednje lastnega izdelka, predpasniki, svileno blago ca 5000 metrov in številni drugi predmeti.
1001 52-28

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**
na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

23 104-94

4 1/2 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske K 5245.845'40.
posojilnice znaša

Stanje hran. K 5,089.883'14. Denarni K 23,806'306'40. Stanje rez. K 98.238'41.
vlog promet zaklada

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Že skozi 19 let
tinktura
za želodec,
ki mi je vedno prav dobro služila kot učinkujoče zdravilo, pa ne le meni, ampak tudi raznim boleham osebam, katerim sem jo podaril. Zato jo najtopleje priporočam vsakomur, ki trpi na želodčni bolezn.
790 50-29
Friderik Repolusk,
župnik v št. Vidu nad Valdom, p. Misching, 16. dec. 1903.
Resnici čast!
Vaše „Železnato vino“ se mi je pri mnogoteri, večletni uporabi v svoji družini, kakor pri drugih obično izborni obneslo. Prav posebno je bil njega učinek očividni pri slabokrvnih, pri osebah oslabiljenih prebavi in nerednem krvotoku ter podobnih defektih. Zato morem Vaše res izborni železnato vino iz lastne večletne izkušnje v enakih in podobnih slučajih vsakemu kar najtopleje priporočati!
Anton Žnidaršič,
župnik pri Beli cerkvi, p. št. Jernov, Dolenjsko 1. marca 1904.
Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje
odlikovani lekarnar **G. PICCOLI, Ljubljana**
lekarna „Pri angelu“, Dunajska cesta, dvorni založnik Njilove Svetosti papeža.

Veliko zalogo absolutno zjamčenega pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, 45 in 50 kron, rdeče po 30 do 40 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.
1731 6

V zalogi je tudi **tropinsko žganje**. Zadruga pri večjih naročilih izjemne cene,

Za obilne naročbe se priporoča:

Kmetijsko društvo v Vipavi.

V Cerknici se prodaja Medenova hiša

sama, ali pa tudi vse skupaj, pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji.

Hiša stoji v sredi trga blizu cerkve na najlepšem prostoru, ter je posebno pripravna za gostilno, mesarijo in prodajalno.

Več se izve pri Ivan Modic-u v Novivasi pri Rakeku.
1974 3-2

Žganje
zajamčeno pristno
destilirano iz lastnega pridelka, se dobiva pri lastniku
Anton Ferlan di Giorgio
Rovinj, Istra.
1887 12-6

Higieniško razpraševanje
stanovanj, tovarniških lokalitet i. t. d.
1962 12-2

Vacuum Cleaner
Peter Matelič
zavod za snaženje stanovanj
Škofje ulice št. 1.

Preproge,
pohištvo
se sprejema
za snaženje in shranjevanje.

Bankovni in prodajni
bankovnih državnih papirjev, srebrn, denarjev itd.
Kavarnarstva na ceste pri Brezovici, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Premise za vsake krehanje.
Kvintana izvršitev narečil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
1, Wallstraße 10 in 12, Dunaj, 1, Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurzi vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosede kolikor je mogoče višega shranjevanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.
134 404